

Het begrip ‘schande’, en wat daarmee samenhangt

Woordstudie

Deze keer bestuderen we een trieste woordgroep. Alle woorden die aan de orde komen, hebben te maken met het begrip ‘schande’. Ze staan echter niet voor niets in de Schrift. Het is soms goed expliciet te horen wat voor gelovigen volstrekt ongepast is, ja, waarover schaamte past.

Schandelijk

‘Schandelijk’ (Gr. *aischros*) komt in het Nieuwe Testament alleen bij Paulus voor. Hij schrijft in 1 Korintiërs 11:6 dat het voor een vrouw een schande (lett. ‘schandelijk’) is, zich het haar te laten afknippen of zich te laten scheren; en in 1 Korintiërs 14:35 dat het ‘schandelijk’ voor een vrouw is te spreken in de gemeente. In Efeziërs 5:11 typeert hij bepaalde gedragingen van ongelovigen als ‘onvruchtbare werken van de duisternis’, om vervolgens in vers 12 te schrijven: ‘Wat wat in het geheim door hen gedaan wordt, is zelfs *schandelijk* om te zeggen’. In Titus 1:11 vermeldt hij weerspannige zwetsers en bedriegers, van wie het een kenmerk is dat zij ‘leren wat niet behoort ter wille van *schandelijke* winst’.

Oneerbaarheid

Het woord ‘oneerbaarheid’ (of ‘schande’, ‘schandelijkheid’, Gr. *aischrotès*) komt alleen voor in Efeziërs 5:4. Het staat daar op één lijn met gedragingen die niet bij heiligen passen, zoals hoererij, onreinheid, zotte praat en lichtzinnige taal.

Vuile taal

De woordgroep ‘vuile taal’ is de weergave van een nogal grof woord (Gr. *aischrologia*), dat ongeveer de

lading heeft van ‘vuilbekkerij’. Paulus gebruikt het als hij in Kolossenzen 3:6 de ongelovigen heeft beschreven. In vers 7-8 vervolgt hij: ‘Ook u hebt vroeger onder hen gewandeld, toen u daarin leefde. Maar nu, legt ook u dit alles af: toorn, kwaadheid, boosheid, laster, *vuile taal* uit uw mond’.

Op schandelijke winst uit

De woordgroep ‘op schandelijke winst uit’ is eveneens de weergave van één Gr. woord, dat lett. ‘schandwinstelijk’ of ‘schandelijk-winstig’ betekent (Gr. *aischrokerdès*). Het is een eigenschap die diakenen (= dienaars) en opzieners (= oudsten) niet mag kenmerken (1 Tim. 3:8; Tit. 1:7). Ook de apostel Petrus gebruikt het woord, maar dan als bijwoord, eveneens in verband met de oudsten. In 1 Petrus 5:2 vermaant hij hen: ‘Hoedt de kudde van God die bij u is <en houdt toezicht>, niet gedwongen maar vrijwillig, in overeenstemming met God, ook niet *om schandelijke winst*, maar bereidwillig’.

Nog een typering van wat schandelijk is

De zojuist besproken woordgroep heeft dezelfde stam als het Gr. woord voor ‘zich schamen’ en ‘schaamte’ (Gr. *aischunomai* en *aischunè*). De hierboven besproken begrippen horen dus bij de dingen waarover we ons nu, als het goed is, *schamen* (Rom. 6:21). Steken ze soms toch weer de kop op? Dan behoren we dergelijke ‘leden’ te ‘doden’ (Kol. 3:8vv.), oftewel daar radicaal het mes in te zetten – met een terechte bloot op de kaken!

